

Parochiële diaconie: leren- vieren- kiezen

Situering

Doelstellingen:

- De cursisten maken nader kennis met de betekenis van "diaconale parochiegemeenschap zijn".
- De cursisten leren de diaconale activiteiten in de eigen parochie benoemen en rubriceren.
- De cursisten leren de situatie in de eigen parochie analyseren vanuit de gedachte van de diaconale gemeenschap en met specifieke aandacht voor het "parochieel steunpunt diaconie".

Deze lesmodule is bedoeld voor mensen die zich beleidsmatig verder willen verdiepen in de diaconie. Het gaat niet om het uitvoeren, maar om te kijken hoe het nu in de parochie met diaconie gesteld is en hoe het zou kunnen worden om een diaconale parochiegemeenschap te kunnen zijn.

De module is gericht op een grotere groep mensen, die ook uit verschillende parochies komen. Het kan ook goed voor groepen uit 1 parochie.

Voorbeelden zoals het diaconaal zijn verouderd, maar actuele voorbeelden zijn steeds op te vragen bij Solidair Friesland.

Opzet

1. *Welkom, opening*

2. *Inleiding over diaconale gemeenschap zijn*

3a. *Opdracht. Parochiële diaconale kaart.*

Vul het schema in, aan de hand waarvan het diaconaal werk van de parochie wordt ingedeeld. Het schema wordt op een flap ingevuld.

3b. *Bespreken van de ingevulde schema's.*

Vragen: Wat valt op? Waar zijn "witte vlekken"? Zijn er andere groepen of acties die geen vaste plek hebben in de parochiële diaconie? Zijn daar oorzaken voor aan te wijzen?

Welke activiteiten lopen goed? Wat loopt helemaal niet? Van welke activiteiten is weinig of niets bekend?

4. *Parochiële diaconie: drie opdrachten.*

De cursusgroep wordt ingedeeld in kleine groepjes, bij voorkeur samengesteld uit cursisten uit de zelfde parochie. Onder de groepjes worden drie opdrachten verdeeld.

4a. *Opdracht: "organogram" van de parochie.*

4b. *Opdracht: "ecogram" van de parochiële diaconie.*

4c. *Opdracht: diaconaal beraad.*

4d. *Bespreking opdrachten.*

5. *Evaluatie en afsluiting*

2. Diaconale gemeenschap: LEREN-VIEREN-KIEZEN

Uitgangspunt voor diaconaal werk is, dat de diaconie geen geïsoleerde activiteit van een aantal fanatici of hobbyisten is, maar dat de diaconie de gehele parochiegemeenschap doortrekt. In Bijbelse termen: de diaconie, de keuze voor de slachtoffers, doordeesemt de gehele parochiegemeenschap.

In het kerkenwerk spreekt men van de drieslag: leren- vieren- dienen.. Hiermee wordt verwezen naar het werk in de catechese en verkondiging (leren), de liturgie en sacramenten (vieren) en de diaconie (dienen). Daarnaast, en als ondersteuning van deze drie parochiële kerntaken, heeft de parochie te maken met gemeenschapsopbouw: de ontwikkeling en bepaling van parochieel beleid, het onderhouden van de communicatie tussen pastor, parochianen en parochiële werkgroepen, de aandacht voor nieuwe parochianen, het vrijwilligersbeleid, de aandacht voor de materiële kanten. In de visie van "diaconale gemeenschap" hebben alle parochiële activiteiten "diaconaal gehalte". Het sleutelwoord voor diaconie is daarbij: kiezen. Er zijn verschillende keuzemomenten, waarop parochies de gelegenheid hebben t.a.v. de diaconie een nieuwe richting in te slaan.

1. Kiezen voor diaconie.

Diaconale gemeenschap zijn begint met een bewuste keuze voor gerichtheid op de ander: op de slachtoffers van onrecht en geweld; op de maatschappelijke problemen. De aandacht niet laten afleiden door materiële of personele problemen. Natuurlijk, die problemen zijn er ook en vragen ook om een oplossing. Een diaconale gemeenschap kiest echter eerst voor de mensen in nood. Voor de slachtoffers, dichtbij en ver weg. Kiezen voor hen, die zijn buitengesloten of aan de aandacht dreigen te ontsnappen. Alert zijn. Niet de andere kant opkijken of denken dat het wel mee zal vallen, maar bewust kiezen voor deze personen, deze groepen. Zoek ze op, laat hun levensverhaal toe in dat van jezelf, in het verhaal van de parochie. Kiezen voor solidariteit met de slachtoffers en voor de aanpak van de grote en kleine maatschappelijke problemen van deze tijd. Dit veronderstelt een basishouding, een grondhouding van iedereen en van elke groep.

2. Kiezen voor een diaconale parochiegemeenschap.

De keuze om als totale parochiegemeenschap (meer) diaconale gemeenschap te zijn: zich uit te spreken over het gegeven dat de diaconie een zaak is van de gehele parochie, alle parochianen, alle werkgroepen. Het verhaal van de slachtoffers, van onrecht en vernietiging van onze leefomgeving aan de orde stellen in alle parochiële activiteiten. Ook in de verkondiging, de liturgie, het jongerenwerk, de catechese, de leerhuizen, de parochievergaderingen enzovoort. Luister daarbij ook goed naar de ervaringen en vragen van diaconale vrijwilligers uit de parochie: zij kennen de problemen ook, zij zetten zich vaak al vele jaren in voor de slachtoffers, voor de vergeten groepen. Juist deze diaconale werkers hebben belang bij "terugkoppeling". Zij moeten niet op een eiland zitten, ze verrichten hun werk in naam van de parochie.

Sommige parochies organiseren een "diaconaal jaar", waarin alle parochiële activiteiten gedurende een periode van een jaar in het teken van de diaconie staan. Een echte diaconale gemeenschap organiseert jaar-in-jaar-uit zo'n diaconaal jaar.

3. Kiezen voor extra investering in de sector diaconie.

In veel parochies bevindt de diaconie zich nog in een ontwikkelingsfase. Parochies hebben m.b.t. de diaconie lange tijd kunnen steunen op de hoge inzet van religieuzen en van pastores. Daarnaast was de diaconie in de meeste gevallen in goede handen bij de Parochiële Caritas Instellingen en bij VOM-groepen. Onder meer door de afname van het aantal beroepsmatig actieve mensen (religieuzen, pastores) is het parochieleven steeds

sterker aangewezen op vrijwillige inzet van parochianen. Dit betreft alle sectoren, ook die van liturgie en catechese. In de meeste parochies heeft men er voor gekozen eerst het vrijwilligerswerk rond liturgie en catechese goed aan te pakken. En met succes. De tijd is nu rijp om prioriteit te geven aan de diaconie. Bovendien is het hard nodig.

3. Extra aandacht voor diaconie is aan de orde. Het betreft enerzijds de aandacht voor het diaconaal gehalte van de liturgische, catechetisch en gemeenschapsvormende activiteiten (zie 2: diaconale gemeenschap). In deze fase van ontwikkeling betekent dat: meer aandacht voor bezinning op de betekenis van diaconie. Meer aandacht voor de keuzen die men meent vandaag de dag te moeten maken. Op grond van het H. Evangelie en de keuze diaconale gemeenschap te willen zijn. Maar ook de diaconie als parochiële sector (zie 4: organisatie van diaconie).

4. Kies voor een goede organisatie van parochiële diaconie

Kies, ook als diaconale gemeenschap, wel degelijk voor een goede organisatie voor parochiële diaconie. Wanneer de diaconale gerichtheid sterker doorklinkt in het leren en vieren van de parochie, kan de actie natuurlijk niet uitblijven. Het "maatschappelijk kiezen" kan niet beperkt blijven tot bezinning of gebed. Het moet samengaan met handelen, met actie. Diaconie is een werkwoord. Daarom is een goed georganiseerde "derde poot" in de parochiële organisatie wel degelijk van belang. Voorwaarden realiseren, voor een goede en gedegen aanpak van diaconaal werk. Want ook binnen het diaconaal werk is "kiezen" dagelijks aan de orde (zie 5: prioriteiten).

5. Kiezen voor de slachtoffers, maar wel prioriteiten stellen

Het staat er zo eenvoudig: kiezen voor de slachtoffers. Maar achter deze vier woorden gaan hele werelden schuil. Want er zijn vele tientallen groepen en problemen te noemen, waarop een parochiële diaconie zich zou kunnen richten. Uit de hoofdstukindeling van de Werkmap Diaconie kunnen er al een twintigtal worden opgemaakt. En ook dat overzicht is al een keuze. Behalve een keuze voor diaconie is dus ook een keuze "binnen" de diaconie aan de orde. Niet alles kan worden aangepakt en zeker niet tegelijk. Ook een parochie zal, op basis van een gedegen verkenning, prioriteiten moeten aangeven: bewust kiezen voor de aanpak van een of misschien een paar maatschappelijke problemen en daar stevig de tanden in zetten.

6. Kiezen voor een diaconale aanpak

Behalve het stellen van inhoudelijke prioriteiten, komen diaconale groepen ook altijd voor de vraag te staan voor welke aanpak zij moeten kiezen. Langs welke weg worden de diaconale doelen nagestreefd? Anders gezegd: voor welke methode wordt gekozen? Wordt gekozen voor een methode van hulpverlening of directe noodleniging? Kiest men voor een methode van beïnvloeding van beleidsmakers? Kiezen voor slachtoffers betekent doorgaans ook: kiezen tegen de "krachten en machten" die hen tot slachtoffer maken. Kiest men voor een methode van publiekelijk actievoeren, waarbij vooral de publiciteit moet bijdragen aan beïnvloeding van de publieke opinie en, bijvoorbeeld, van politici. Wanneer de methode is vastgesteld komt de vraag aan de orde: welke middelen kiest men daar vervolgens bij? Er is een breed spectrum aan middelen voorhanden, waaruit men kan kiezen wanneer gekozen wordt voor methode zus of methode zo.

Een goede organisatie van de diaconie (zie punt 4) is dus van grote waarde voor het doen slagen van diaconale activiteiten.

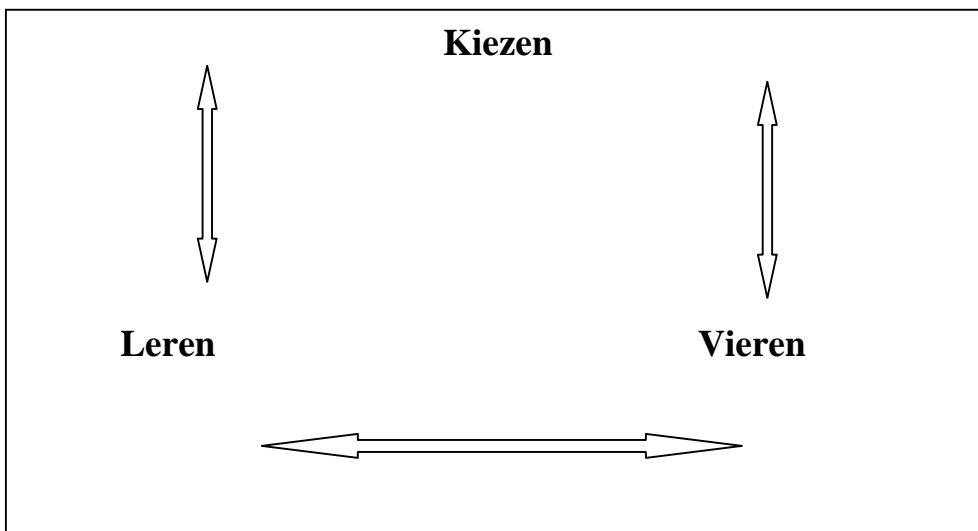
Op de laatste cursusbijeenkomst wordt teruggekomen op de inhoudelijke en methodische keuzemogelijkheden bij de aanpak van een diaconale activiteit. In de cursusbijeenkomst

van vandaag wordt aandacht besteed aan de analyse en organisatie van de parochiële diaconie.

Samenvattende conclusie: kiezen is aan de orde van de dag in het diaconaat. Het zou daarom veel toepasselijker zijn om, in plaats van "Leren-vieren-dienen" te spreken van "Leren-vieren-kiezen":

Van belang bij dit schema is: de cirkelbeweging. Diaconie, catechese/verkondiging en liturgie/sacramenten behoren elkaar te voeden en te bevragen. Een viering in de Vastentijd kan je je steeds moeilijker voorstellen zonder aandacht en inzamelingen voor projecten in ontwikkelingslanden. En omgekeerd: vrijwilligers in het vredeswerk of in een "Werkgroep Arme Kant" hebben belang bij reflectie op hun activiteiten, bijvoorbeeld door middel van een project van volwassenencatechese.

Een mogelijkheid om deze geïntegreerde aanpak van diaconie na te streven, is die van een "diaconaal jaar". Door middel van zo'n planning, waaraan alle werkgroepen in de parochie een bijdrage kunnen leveren, krijgt het begrip diaconie meer bekendheid. Voor de diaconie een goede zaak, *omdat* het werk van die "sector" daardoor meer belangstelling krijgt. Maar ook voor de parochie als geheel kan zo'n aanpak een positieve impuls geven: men kiest hierbij voor afstemming, voor samenwerking, voor een degelijke planning en vooral: voor een maatschappelijke benadering van de activiteiten. Men kiest een diaconale bril.

3 a Opdracht

Voor de indeling van diaconaal werk kan globaal gebruik gemaakt worden van het volgende schema:

Diaconie dichtbij met en t.b.v.:	Mondiale diaconie met en t.b.v.
de parochie	medegelovigen in ontwikkelingslanden
Diaconie dichtbij met en t.b.v.	Mondiale diaconie met en t.b.v.
parochianen en anderen:	medegelovigen en anderen in ontwikkelingslanden

3b Opdracht

Vragen: Wat valt op? Waar zijn "witte vlekken"? Zijn er andere groepen of acties die geen vaste plek hebben in de parochiële diaconie? Zijn daar oorzaken voor aan te wijzen? Welke activiteiten lopen goed? Wat loopt helemaal niet? Van welke activiteiten is weinig of niets bekend?

4. Parochiële diaconie: 3 opdrachten

De cursisten gaan in kleine groepjes aan de slag. Bij voorkeur worden groepjes gevormd van cursisten uit de zelfde parochie. Elk groepje kiest een van de volgende drie opdrachten. Het is wel de bedoeling dat alle drie de opdrachten worden behandeld.

Opdracht A: "Organogram" van de parochie.

Maak een organogram van de parochie: een organisatieschema van de parochie (intern), waarin de verschillende groepen op het terrein van diaconie, liturgie, catechese en gemeenschapsvorming/beleid zijn aangegeven. Neem het organogram van de H.Odulphus-parochie (Bakhuizen, bijlage) als voorbeeld.

- Inventariseer alle, bij u bekende parochiële werkgroepen.
- Breng ze in schema
- Trek lijnen tussen deze groepen wanneer er sprake is van structureel contact of structurele samenwerking. Is het wenselijk deze relaties voort te zetten, af te bouwen of te versterken? Waarom?
- Geef met stippellijnen aan welke relaties voor de sector diaconie van belang zouden zijn, maar (nog) niet bestaan. Waarom?

Opdracht B: "ecogram" van de parochiële diaconie.

Maak een ecogram van de diaconale activiteiten in en om de parochie (intern en extern). Zo'n ecogram is een schematische weergave van de groepen en personen die betrokken zijn op diaconaatmaatschappelijk terrein. Ook interkerkelijke groepen en algemene

maatschappelijke organisaties horen thuis in zo'n schema. In het eerste deel van de avond is er aandacht besteed aan het "parochieel steunpunt diaconie". Dit steunpunt fungeert als centrum van de parochiële diaconie. Het wordt in het midden geplaatst. De andere groepen, organen, organisaties, kerken etc. etc. komen daar omheen te staan.

- Geef aan welke groep het steunpunt diaconie in de parochie is.
- Zet nu alle diaconale groepen en maatschappelijke organisaties op een rij. Zet ze in schema en maak daarmee tevens zichtbaar hoe klein of groot de afstand is tot het parochieel steunpunt diaconie.
- Geef met groen aan van welke relaties (zowel interne als externe relaties) een stimulerende werking uitgaat voor de parochiële diaconie. Hoe komt dat? Geef met rood aan van welke relaties (zowel interne als externe relaties) een remmende werking uitgaat voor de parochiële diaconie. Hoe komt dat?

Opdracht C: parochieel diaconaal beraad.

Lees eerst de bijlage "Overleg diaconie blij met lege stoel". (Bron: Diaconie en Parochie, 90/91-2). Het doel van zo'n diaconaal beraad is: bevorderen van diaconaal beleid in de parochie. Het diaconaal beraad is een middel om tot diaconaal beleid te komen, niet het doel. Het doel is: als parochie maatschappelijk- diaconaal aanwezig zijn in de samenleving. Een diaconaal beraad geeft de actieve (of: te activeren) groepen de gelegenheid tot uitwisseling, afstemming, gezamenlijke aanpak van een project enzovoort.

Stel voor, dat u voor uw parochie een diaconaal beraad zou moeten organiseren. Stel een agenda op voor zo'n bijeenkomst.

Hulpvragen: -Wat zijn de agendapunten?
 -Wie/welke personen, organen en groepen moeten worden uitgenodigd?

Overige vragen: -Zou zo'n diaconaal beraad in uw parochie wenselijk zijn? Waarom?
 -Hoe vaak? Met welke agendapunten?

Opdracht D: bespreek de opdrachten

5. Evalueer wat u geleerd heeft in deze lesmodule en sluit de bijeenkomst af

BIJLAGE

VICTOR-PAROCHIE NOORDWIJKERHOUT

OVERLEG DIACONIE BLIJ MET LEGE STOEL (bron: Diaconie & parochie 90/91-2)

In 1982 ontstond in onze parochie een structuur met overleggroepen (zie het schema). Naast een overleggroep voor liturgie, voor catechese en voor financiën, kwam er een overleggroep diaconie. Welke werkgroepen bij de overleggroep liturgie, welke bij die voor catechese en die voor financiën hoorden, was wel duidelijk. Voor diaconie lag dat toen minder duidelijk. Daarom kwamen alle werkgroepen die niet duidelijk onder liturgie, catechese of financiën vielen, bij diaconale terecht. En daarmee begonnen we.

Een rijtje werkgroepen op papier. En niet eens allemaal diaconale groepen. Aan die werkgroepen werd gevraagd een vertegenwoordig(st)er te leveren. Samen met wat onafhankelijke parochianen' vormden zij de overleggroep diaconie.

Op het schema is te zien welke groepen nu de (achterban van de) overleggroep diaconie vormen. In de meeste gevallen spreken de namen voor, zich. Een paar behoeven wat nadere toe lichte. Joviaal is de naam van het parochieblad. Radio Victor is de kerktelefoon, maar verzorgt ook cassettebandjes. En de Rafaëlgroep staat voor hulp bij rouwverwerking (naar de engel Rafaël uit het boek Tobias).

De diaconale tak is, net als de andere takken, met vier personen vertegenwoordigd in de parochievergadering.

Juist in die tijd begon ook in het bisdom diaconie steeds meer 'in de lucht' te komen. En we maak ten als kersverse werkgroep dan ook met gretigheid gebruik van allerlei publicaties over de diaconale taak van de parochie. Want de vraag 'wat is diaconie?' kwam en komt steeds weer boven. Nóg lezen we elke vergadering uit de Bijbel of uit toepasselijke brochures (LPO over diaconie, het tijdschrift Diaconie & Parochie) om met elkaar helderder te krijgen: wat is dat nou, diaconie? wat wordt er van een diaconale kerk verwacht?.. Terugkijkend naar die beginperiode kan ik eigenlijk alleen maar zeggen: we zijn 'gewoon' begonnen; bij elkaar gekomen en aan het werk gegaan.

Na enkele jaren waren we zover dat we met alle leden konden omschrijven en onderschrijven wat de taken van de overleggroep zijn, nl.:

- contact onderhouden tussen alle participanten aan de overleggroep diaconie van de Victorparochie;
- stimuleren van die groepen;
- attent zijn op leemtes binnen de parochiële diaconie en activiteiten ontwikkelen om die leemtes te vullen.

Dit komt grotendeels overeen met de taken van een 'diaconale commissie' zoals die geschetst zijn in het rapport 'in het oog - in het hart' van het Diocesaan Pastoraal Centrum van het bisdom Rotterdam.

Hoe werkt onze diaconale overleggroep in feite?

We komen als overleggroep vier keer per jaar bijeen. Met zo'n elf personen. Van 20.00 tot 22.00 uur. Naast een kwartiertje bezinning is altijd een belangrijk gesprekspunt: nieuws uit de achterban. Elke werkgroepvertegenwoordiger vertelt dan de stand van zaken in zijn/haar werkgroep.

Daarna wordt relevante informatie uit de parochievergadering gemeld. Die informatie gaat dus via de overleggroep naar de werkgroepen.

Ook de 'diaconale post' voor de parochie komt bij de overleggroep terecht en wordt verwerkt. De laatste tijd werken we ook met 'een lege stoel'. Op deze stoel komt het eerste uur van de vergadering een gast te zitten. Een gast die bijvoorbeeld bij een buitenkerkelijke diaconale instelling werkt en ons over zijn/haar werk vertelt. Zo hebben we gesproken met

de bijstands- maatschappelijk werker van de gemeente. En volgende keer komt iemand van Vluchtelingenwerk. Met de 'Lege -stoel methode' sla je twee vliegen in één klap: de overleggroep raakt goed op de hoogte en de gast krijgt weet van een dergelijke groep binnen de parochie; en dat is alleen maar nuttig.

Een aantal activiteiten dat door de overleggroep geïnitieerd of ondersteund is, wil ik nu in het kort noemen:

- de pci (de parochiële caritasinstelling) kwam door de betrokkenheid bij de overleggroep weer tot leven.
- de cursus 'Om U te dienen' is door ons georganiseerd.
- De gemeente Noordwijkerhout heeft, na een eerdere weigering, op ons aandringen toch woningen beschikbaar gesteld voor asielzoekers. En aansluitend is er een vluchtelingenwerkgroep opgericht.
- een initiatief van de Missiegroep om Max Havelaar-koffie te promoten wordt door ons ondersteund en krijgt daardoor meteen meer draagvlak.
- zo ook het parochiecontact met de DDR, dat een initiatief is van de werkgroep Kerk en Samenleving, maar wel met steun en belangstelling van de overleggroep de parochie is ingedragen.

En, zoals zo vaak, van het een komt het ander. Doordat er een platform is voor diaconie komen vragen ergens terecht. En horen mensen over diaconie. Ook nieuw ingekomen parochianen horen op hun welkomstavond al iets over deze overleggroep. Mensen lezen over diaconie. Het contactadres van de overleggroep staat in het parochieblad. En we stimuleren de diaconale werkgroepen om over hun activiteiten te schrijven in het parochieblad.

Apart wil ik onze 'achterbanavonden' vermelden. Eens in de twee jaar worden alle mensen die behoren tot de werkgroepen die betrokken zijn bij de overleggroep, uitgenodigd voor een contactavond. We laten dan altijd even de parochieorganisatiestructuur zien, zodat iedereen weet waar hij bijhoort. Als er nieuwe groepen zijn bijgekomen, dan krijgen die de gelegenheid zich te presenteren. Ook geven we wel gelegenheid aan groepen van buiten de parochie om over hun werk te vertellen. Dit voorjaar maakte Amnesty International van de gelegenheid gebruik.

Natuurlijk zijn er ook zaken die niet lekker lopen of waar we zorgen om hebben.

Bijvoorbeeld:

- er zitten wat 'oneigenlijke' groepen in onze overleggroep (zij houden zich namelijk meer bezig met parochieopbouw dan met diaconie)
- soms voelen 'doe-mensen' zich wat ongemakkelijk in de overleggroep.
- het contact met diaconale groepen buiten de parochie is nog beperkt.
- de vraag 'hoe raak je mensen? hoe inspireer je mensen tot diaconaal handelen?' blijft moeilijk.

Maar..., dankzij de overleggroep is diaconie in ieder geval meer 'in het oog' gekomen, is meer zichtbaar geworden wat er binnen en buiten de parochie op dit terrein al is; en wat er nog te doen valt.

(Lia Remmerswaal)

Organogram

WIJKEN Sint Odolphusparochie			
Parochiebestuur	Parochievergadering	Pastorale Werkgroep	
↓	↓	↓	↓
DIACONIE (dienst)	KATECHESE (leren/verkondigen)	LITURGIE (vieren)	FINANCIEN (beheer)
1 ziekenbezoek 2 kerk en samenleving 3 welkomstgroep 4 missie en ontwikkeling 5 't Joviaalvenster: redactie, vouwers en bezorgers 6. radio Victor 7. caritas instel. 8. Rafaelgroep Contact met -vrouwengilde -scouting -baanlozenproject -vluchtelingenwerk -Amnesty -maatschappelijke dienstverlening	1 coördinator volw. katechese 2 doopgroep 3 gezinskatechese 4 vormselgroep 5 kinderwoorddienst 6 jongerenpastoraat 7 bijbelgroepen	1 lectoren 2 dameskoor 3 herenkoor 4 jongerenkoor en tekstgroep 5 manna-koor en tekstgroep 6 kinderkoor 7 gezinsmis-groep 8 acolieten en misdienaars 9 paramenten-club 10 kosterij 11 kindercrèche	1 administratie 2 kerkbalans cie 3 kerkveiling cie 4 collectanten 5 kerkhof cie 6 tuinlieden 7 Victorhuis 8 Stichting Mortuarium 9 Schoon Schip 10 beheer gebouwen

PORTRETTE NADER BEKEKEN (Bron: Diaconie en Parochie 90/91 –2)

Centraal in dit nummer staan vier portretten. Van vier plaatsen waar gewerkt wordt met Diaconaal Beraad. Of minstens gewerkt wordt aan diaconaal beraad. Wie die portretten zelfs maar vluchtig bekeken heeft, zal gezien hebben dat er verschillen bestaan tussen die beraden. Op allerlei punten. Maar ik wil beginnen met te onderstrepen wat al die portretten gemeen hebben, vooral omdat juist die gemeenschappelijke punten het wezen uitmaken van Diaconaal Beraad. Ik zie twee van die wezenlijke punten, die ik achtereenvolgens wat nader zal bekijken.

Overleg van diaconale groepen

In de eerste plaats gaat het bij 'Diaconaal Beraad' om onderling beraad van diaconale groepen. Men informeert elkaar over datgene waar ieder zich mee bezighoudt, over datgene ook wat daarbij opvalt: waar men blij mee is of - omgekeerd - zich zorgen over maakt.

Soms zal zo'n punt onderwerp van nader gesprek zijn, ofschoon dat natuurlijk onmogelijk met alle punten het geval kan zijn. Hetgeen ook niet nodig of zelfs maar zinnig is, aangezien bepaalde problemen - bijvoorbeeld iets waar men in het vluchtelingenwerk tegenaan loopt - veel beter in een ander verband besproken kan worden; in dit geval in de Vereniging Vluchtelingen werk Nederland.

Maar soms kan het nadere onderling beraad wel degelijk van groot belang zijn; bijvoorbeeld als het een punt betreft waar meer - of misschien zelfs alle - deelnemers aan het beraad mee te maken hebben.

Overleg over het 'diaconaliseren' van de parochie

Het Diaconaal Beraad blijft echter nooit beperkt tot alleen maar onderling beraad, gericht op het eigen functioneren van de deelnemende groepen. Steeds - zij het in het ene geval meer dan in het andere - wordt er ook gekeken naar de parochie.

Men vraagt zich af hoe de parochie meer betrokken kan worden bij het werk dat vanuit de verschillende groepen gedaan wordt of minstens bij de problematiek waar die groepen zich mee bezighouden. Of men stelt zich de vraag of er 'gaten' vallen, dat wil zeggen: of er noden zijn die nog onvoldoende worden aangepakt en hoe er vanuit de parochie iets ondernomen zou kunnen worden om zulke gaten te dichten. Hetgeen niet noodzakelijk betekent dat de parochie zoiets zélf zou moeten gaan aanpakken; soms is het al een goede bijdrage iets te signaleren op een plek waar men wél in staat is er iets aan te doen.

Sterke punten

Diaconaal beraad heeft een aantal sterke kanten. Ik zet ze op een rij.

- Je gaat uit van wat er is aan diaconale groepen in de parochie; daarmee honoreer je die ook.
- Je brengt groepen in communicatie met elkaar die nogal eens geheel los van elkaar staan. 'Los' kunnen ze weliswaar voortreffelijk werk doen, maar regelmatig gezamenlijk overleg kan als meerwaarde hebben dat men zich bewuster wordt van en sterker gestalte geeft aan de parochie als drager van diaconie.
- Je laat gesprekken over het diaconaliseren van de parochie vertrekken vanuit datgene wat er gedaan wordt. Aan de ene kant zit daar een bepaald risico in, namelijk dat het blikveld daartoe beperkt blijft en er dus blikvernaauwing optreedt. Maar als men voor dit gevaar op zijn hoede is, kan dit vertrekpunt als voordeel opleveren dat men met beide benen op de grond blijft.
- De verbinding met - of beter nog de integratie in - de parochievergadering / het kerkbestuur ligt als het ware voor de hand. Hetgeen van allerlei andere 'modellen' die

gebruikt worden om diaconie in de parochie te bevorderen, niet altijd gezegd kan worden.

- Er zijn nieuwe statuten in de maak voor de Parochiële Caritas Instelling. Daarin wordt de mogelijkheid voorzien van een Raad van Advies. Een parochieel diaconaal beraad zou in veel gevallen zo'n adviesfunctie voor zijn rekening kunnen nemen.
- Het is een model dat precies op maat gemaakt kan worden. Op allerlei punten. Je kunt de deelname beperken tot zuiver parochiële diaconale groepen, maar je kunt ook katholieke of niet parochiële groepen uitnodigen. En je kunt nog verder gaan en ook oecumenische of zelfs algemene groepen vragen deel te nemen. Je kunt vóór bij elkaar komen of minder vaak. Je kunt één vertegenwoordiger per groep uitnodigen of meer. Je kunt zelfs allerlei mengvormen kiezen, bijvoorbeeld 'normaal' komen slechts vertegenwoordig(st)ers van groepen bijeen, maar één keer per jaar zoveel mogelijk alle leden van alle groepen. Bijvoorbeeld voor een stimuleringsbijeenkomst.

Kortom, ook parochieel Diaconaal Beraad heeft - net als regionaal, dekenaal, diocesaan en landelijk diaconaal beraad - sterke kanten. Dus als je als parochie een meer diaconale geloofsgemeenschap wilt worden, dan verdient het aanbeveling eens goed te kijken naar 'Diaconaal Beraad' als een mogelijk model.

(Jan Zuidgeest)

Met het oog op een diaconale parochie: werken met een diaconaal jaar

DIACONAAL JAAR PAROCHIES WITMARSUM MAKKUM WORKUM

Datum/periode	Thema	Activiteit	Wie? Welke groep?	Materiaal/ informatie
12 sept.	Zonnebloem	Bezoeken zieken en ouderen	Zonnebloem (Wi)	
19 sept.	Oecumene/diaconie	Oec. startzondag Witmarsum		
29 sept.	Diaconaal Jaar	Startavond Makkum		KSMA
September	Diaconie	Oec. Bijeenkomst diaconieën Workum		
7 november	St.Maarten: 'eerlijk delen' of 'De Arme Kant van Nederland"	Gezinsviering (M)	Gezinsviering (M)	KSMA
-			Clustergroep Diaconie	Solidaridad KSMA
5 dec. 2e advent	Start diaconaal jaar (M) Solidaridad	Viering (M)		
1 dec.	Wereld-AIDS-dag	Katechese-avond rond relaties en seksualiteit		KSJF, DPC
12 dec. 25 dec. Kerstmis	Vluchtelingen??	Gezinsviering (M) Vesperdienst (M)	Gezinsviering (M)	KSMA
Januari	Diaconie	Volwassenenkatechese (M) Bezinningsbijeenkomsten	Parochieraad (M) Diaconie (Wo) VOMS (Wi)	KSMA
16 februari t/m 3 april	Vastenactie, gericht op de Filippijnen Jongeren van de Filippijnen.	Vieringen (M) Katechese-avonden (M) Volwassenenkatechese (M)	Uurgie-groepen Katechese-groepen Communio-groepen VOMS (M) Gezinsviering (M)	Vastenactie DPC KSJF
8 maart	Wereldgebedsdag Internationale vrouwendag	Viering (M) Viering (6 maart)	Oec. Overleg (M)	DPC VGS/DPC
20 maart	Internationale dag tegen discriminatie (officieel 21/3) Kinderen onderling	Viering of gebedsbijeenkomst (20 maart) met vluchtelingen, met aansluitend ontmoeting	Communiogroep (M) Vluchtelingenwerk? (M)	KSMA
22 maart	Jongerenreis Filippijnen Verslag Diaconaal Jaar	Alg. parochievergadering (M)	Parochieraad (M)	KSJF /KSMA
27 maart	Palmzondag	Gezinsviering	Gezinsviering (M)	
3 april	Pasen			
15.16,17 april	DIACONIE	Bezinningsweekend voor de 3 parochies	Clustergroep Diaconie	KSMA
24 April	Vrijwilligerswerk/arbeid	Aandacht voor 1 mei (M)	VOMS (M)	KSMA
1 mei	Zondag van de onbetaalde arbeid	Viering: vrijwilligerswerk (M) Discussiebijeenkomst rond betaalde/onbetaalde arbeid	Parochieraad (M)	KSMA

DIACONAAL JAAR PAROCHIES WITMARSUM MAKKUM WORKUM

datum/periode	Thema	Activiteit	Wie? Welke groep?	Materiaal/informatie
22 mei Pinksteren	Diaconie en missie		Parochieblad (M)	KSMA
juni roze zondag 12 juni	Geloof en homoseksualiteit	Vieringen? Gezinsviering (M)	Parochieraad (M) Parochieblad (M) Gezinsviering (M)	KSMA
september	Diaconie	Startavond (M) Startzondag	Parochieraad (M)	KSMA
11 september	Ziekenzondag	Gezinsviering (M) Viering (M) WAO- avond	Gezinsviering (M) en ziekenbezoek Oec. overleg (M)	KSMA
19-26 september	Vredesweek	Vieringen Thema-avond	Oec.overleg (M) VOMS (M)	Pax Christi 030-333346 IKV Friesland 05157-2293
2 oktober	St.Franciscus (off. 4/10)	Themabijeenkomst rond milieu of duurzaamheid Viering met boeren	VOMS Diaconie Kinderkatechese	Kerk & Milieu DPC Franciscaanse samenwerking
17 oktober	Internationale dag tegen armoede Arme Kant van Nederland	Avond over WAO en AOW Avond rond bijstand	Clustergroep Diaconie Informatie via parochie- blad	KSMA Werkgroep vrouwen in de bijstand vrouwen in de kerk
2 november	Allerzielen	In de parochie (M)	Ank (M)	DPC
november	Migrantenweek - "kleurrijk Friesland"	Viering Katechese Thema-bijeenkomst (oecume- nisch)		KSMA
november	Communiozondag	Vieringen	Communiogroep	DPC
13 november 1994	Sint Maarten	Gezinsviering	Gezinsviering	KSMA
27 november	Afsluiting diaconaal jaar	Vieringen Diaconale dag voor alle drie parochies	Clustergroep Diaconie	DPC KSMA

Toelichting op gebruikte afkortingen (zie voor de adressen elders in de site www.rkdiaconie.nl / met wie):

- KSMA Solidair Friesland Katholiek Steunpunt Maatschappelijk Activeringswerk
- Dienst diaconie bisdom Leeuwarden-Groningen